

Mathias Hansen Engehagen

Nedskriverens navn Johan Kankrud (nedskrevet 1957)

Adresse

Fødselsår

Fødested

Er det egne opplevelser som skildres? Nei

Fortellerens navn Mathias Hansen Engehagen

Adresse Østre Gausdal

Fødselsår 1871

Fødested Gausdal

Mathias Hansen Engehagen, Østre Gausdal, var 85 aar høsten 1956. Han var født i Ringen, nu nedlagt under Lie.

Foreldrene flyttet til Berget, ogsaa plass under Lie. Det var 6 søsken, 4 karer og 2 jenter. Faren hadde arbeidsplikt paa Lie.

Mathias giftet seg i 1897 med Ingeborg Grythe. De hadde 12 barn, 2 døde tidlig, 10 lever (1957), 1 er i Oslo, 1 paa Tretten, og de andre 8 bor i Østre Gausdal. Mathias var en tid i Brathovde etter han ble gift. Der var det 3 familjer i 4 rumm men han flyttet snart til Solbakken, plass under Hovde, og var der i 9 aar. Solbakken var et "svelthjelbruk", m 1 maal dyrka jord, men det var da noe udyrka, der en kunde slaa litt for. Mathias var en hendt kar, og dreiv noe med snekkerarbeid og med reparasjonsarbeid av alle slag, hus og redskap. Etter de 9 aar paa Solbakken flyttet han til Engehagen, plass under Lie. Her har han bodd heile tida, her vaks barna opp. Han hadde ingen kontrakt med Lie, men avgifta var 48 kr aaret, og det var arbeidsplikt, 4 dage i uken og betalingaa var 1,25 kr dagen pluss kosten naturligvis.

Stua i Engehagen var 5x5 m, delt i 2 rum, det minste kamerset, var saa smalt at det snaut nokk kunde staaa en seng tversovr i enden. Oppastugua var inte saa det var noe aa skryte av, men en kunde da staa rak under mønaasen. Mathias sier: "Det var naa rart ein inte svalt ihel i den tida. Men vi som folk flest i den tida hadde inte saa store fordringer, da". Det var sikkert mjølka som var reddinga. Naar en hadde ei ku el'to, litt poteter og kanskje lite mjøl eingong iblant, da var en velstilla. I Engehagen var det maal dyrka og noe villmark, og saa var det letvint med krøtra, det var inte langt til havna paa kjølen. Mathias arbeidet mye paa Lie ogsaa etter at plassleiga var opparbeidet. Han holt redskapen istann, og vølte paa hus. Elles'rs var han mye i arbed paa andre gardar ogsaa. Det var mye arbeidsfolk paa Lie nen tid da Mathias dreiv der, husmenn og tenestkarer, 15 – 20 arbeidskarr var nokk almindelig til bords, og saa noen tenestjenter, da. Mathias gikk i skula hos Chr.Bøhmer, og konfirmert av Konow. Det sier seg sjøl, at Mathias aldrig har vert arbeidsledig. Det maatte arbeides hver dag for aa skaffe mat og klee til den store familje. Etter at han fikk kjøpt plassen ble det meir tid til aa arbeide med jorden. Mye stein vart brote opp, det var forholdsvis bra lende, og plassen Engehagen vart ein gard. Etter at ein av sønnene, Kristian overtok garden var Mathias "sveiser" i mange aar. Ingeborg døde for mange aar siden 59 aar gammel. Detkan nevnes i denne forbindelse, at en annen av Mathias sønner, Halvard har bureisingsbruk inntill Engehagen. Baade i Engehagen og bureisingsbruket er det naa nye tidsmessige hus.

Jeg kan kanskje her faa lov aa nevne den store utvikling og framgang som har foregaatt i Bygda dei siste 50 aar, baade hva husmannsbrukerne og jordbruket det hele tatt angaar. I lieshøgda der det før var halvraatne falleferdige hus, er det naa bra bebyggelse overalt. Og

inte berre i Lieshøgda, men i Øverbygda og Baklia er det ogsaa nye gardar og nye hus. Ein amerikaner, opprindelig husmannsgut her fra bygda, sa at han kunde inte kjenne seg at, saa bra hus det var blitt allesteds. ”Det er mye sverere hus her enn paa farmene i Amerika.” sa han. Om ein slik uttalelse kan sies aa gjelle overalt, er vel tvilsomt, men forandringa er stor, det er sikkert. Etter som det nye kjem og det gamle blir borte forandres alt, drifta av jorda, levemaaten og husbygginga. Forandringa er vel bare bra, og alt gaar fram. —”Ja, til alt ramler”, var det ein gammel husmann som sa.